

UPOTREBA ŠANSONE U NASTAVI FRANCUSKOGA JEZIKA

*Jasna Ćirić**

Centar za strane jezike, Filozofski fakultet u Zagrebu

U članku se govori o upotrebi šansone u učenju francuskoga jezika. Najprije se govori o podrijetlu šansone, njenom širenju kroz stoljeća, temama koje obrađuje, razlozima njene upotrebe u nastavi, a potom o kriterijima pri odabiru određene šansone u nastavi. Također se objašnjava metodologija upotrebe šansone, odnosno opisuju aktivnosti koje nastavnik provodi u radu sa šansonom, kao i o ciljevima koji se žele postići. Najčešće se iskorištava lingvistički aspekt šansone: analiza vokabulara popraćena gramatičkim vježbama. No pri tome se ne zaboravlja njena možda i glavna funkcija u nastavi a to je zabava iz koje se rađa interes za učenjem. I na kraju se govori o pozitivnim rezultatima koje donosi rad sa šansonom zbog njenoga izrazitog motivacijskog učinka.

Ključne riječi: šansona, autentični materijal, kriteriji odabira, motivacija, metodička obrada.

* Jasna Ćirić, Centar za strane jezike, Filozofski fakultet u Zagrebu; jciric@ffzg.hr

1. UVOD

Šansona je izvorno pučka umjetnost. Taj se umjetnički oblik razvio u Francuskoj u kojoj je tradicija ove glazbene vrste dugovječna. Traje još od Srednjega vijeka, trubadura i trouvera 13. stoljeća, da bi njeno zlatno doba nastupilo iza Drugoga svjetskog rata. Najpoznatiji izvođači šansone su Charles Trenet, Yves Montant, Edith Piaf, Jacques Brel, Gilbert Bécaud, Jean Ferrat, Serge Gainsbourg, Joe Dassin i drugi. Teme šansona su različite i „ima ih za svačiji ukus, raspoloženje, za sve životne prilike“ (http://www.faculty.umb.edu/brian_thompson/clef.htm). Postoje ljubavne, angažirane (*chansons de protestation*) te religiozne šansone. S pedagoško-metodičke točke gledišta, šansona je autentičan, zvučni i pisani dokument koji sadrži kulturološki element značajan za upoznavanje francuske kulture, načina života i razmišljanja.

2. MOTIVACIJSKI UČINAK ŠANSONE

Upotreba je šansone u nastavi francuskoga jezika dobrodošla iz više razloga. Zbog toga što unosi svježinu i zabavu u nastavu, polaznici tečajeva francuskoga jezika je vole do te mjere da često i sami odabiru pjesmu koju žele slušati. Slušanje i rad na šansoni izaziva kod polaznika izrazito zadovoljstvo zbog osjećaja napretka u učenju koji inače ne doživljavaju kao očit i brz. Naime, treba puno više vremena da bi polaznik počeo razumijevati jezik i reproducirati ga, a kako je tekst dobro odabrane šansone prilično jednostavan, a melodija spora, njeno slušanje i rad na tekstu može dati dobre rezultate. Cilj rada sa šansonom je pobuditi interes, želju i znatiželju polaznika za učenjem francuskoga jezika.

3. KRITERIJI PRI ODABIRU ŠANSONE

Odabir šansone je veoma bitan. On ovisi o razini znanja polaznika, njihovih interesa, kao i od ciljeva koje nastavnik želi ostvariti kroz rad sa šansonom. Na nižim se stupnjevima tako slušaju šansone koje imaju jednostavnije gramatičke strukture, jednostavniji vokabular i to na standardnome jeziku, dok je na višim stupnjevima znanja poželjno raditi šansone u kojima se upotrebljavaju različiti registri govora kako bi polaznike približili što autentičnijem, modernom francuskom jeziku, što

oni dobro prihvaćaju, jer je takav jezik bliži mlađoj populaciji koja uglavnom pohađa tečaj.

Nakon svake dobro obrađene šansone, polaznici usvajaju i određeni broj struktura, jezičnih izraza koje ostaju u slušnoj memoriji, a koje je inače teže steći „normalnim“ učenjem i na koje ih nastavnik često može podsjetiti kao na referentnu točku (Sjećate li se pjesme...?). Polaznici asocijativno povezuju i na taj način prirodnije usvajaju neku strukturu sve dok ona ne postane automatizirana.

Šansona se često rabi na kraju sata kao opuštajući element, a biramo je ovisno o tome kakve veze ima s temom obrađenom na satu, iako često ne mora imati vezu s istom. Ona može odlično poslužiti za:

- usvajanje novoga vokabulara,
- uvježbavanje gramatičkih struktura,
- poboljšavanje izgovora kojim u francuskome jeziku nije lako ovladati,
- kao kulturološki element.

4. METODOLOGIJA UPOTREBE ŠANSONE

Mogućnosti obrade šansone su višestruke. Rad sa šansonom podrazumijeva određene ciljeve koje nastavnik želi ostvariti. U uvodnoj fazi prije slušanja vodi se općenita diskusija, npr. o izvođaču šansone, o slušanosti šansone, pjevačima, omiljenim šansonama. Zatim se prelazi na slušanje. Nakon prvoga slušanja koje je bez teksta može se postaviti nekoliko pitanja o tome tko pjeva: muškarac ili žena (nekada to nije baš očito), koja je tema pjesme, kakav je ton pjesme: melankoličan ili veseo. Budući da „razumijevanje teksta dolazi kasnije i da je ono izvan konteksta učenja, i da ima sekundarnu ulogu“ (Boiron, 2005), prilikom prvoga se slušanja stječe dojam o pjesmi, o tome o čemu ona pjeva. Nakon toga se polaznicima daje tekst pjesme u kojemu su namjerno izostavljene određene riječi ovisno o tome što se želi postići. Slušajući po drugi puta polaznici trebaju nadopuniti tekst. Na nižim im se stupnjevima može ponuditi mogućnost višestrukoga izbora gdje trebaju zaokružiti pravi odgovor. Na višim se stupnjevima mogu samo ostaviti praznine u koje učenici trebaju upisati riječi koje su čuli. Ako se dogodi da ne čuju sve, slušanje se može ponoviti. Na kraju se rad na vokabularu može produbiti sinonimima, antonimima, pretvaranjem jedne vrste riječi u drugu, npr. pridjeva u imenice, imenica u glagole.

Osim vokabulara, na šansoni se odlično mogu uvježbavati gramatičke strukture: futur, imperfekt, konjuktiv, zamjenice. Npr. za uvježbavanje *futur simple* i *futur proche* može se upotrijebiti šansona *Comme d'habitude* koju pjeva Joe Dassin:

Comme d'habitude, toute la journée

Je vais jouer à faire semblant

Comme d'habitude je vais sourire.....

Et puis un jour s'en ira

Moi je reviendrai.....

Osim toga, utvrđuju se i ponavljaju oblici futura nepravilnih glagola kojima ova pjesma obiluje. Također kroz pjesme Gilbert Bécaud-a *Elle était si jolie* i *Nathalie* može se uvježbavati imperfekt – njihovim slušanjem i pjevanjem stječe se automatizacija upotrebe imperfekta kod opisa u prošlosti i ponavljanja radnje. Zatim, pri radu s kondicionalnim rečenicama, nakon uvježbavanja njihove upotrebe preko mehaničkih vježbi kojima se stječe pasivno znanje, može se slušati pjesma *Si tu n'existais pas* od Joe Dassin. Nakon prvoga slušanja, polaznici na tekstu pjesme uvježbavaju konstrukciju kondicionalne rečenice – nadopunjavaju prazan prostor ili imperfektom ili kondicionalom – već prema tome što čuju. Nakon što odslušaju pjesmu više puta, polaznici prilično dobro vladaju strukturom, a također se stvara automatizacija iste.

Kroz rad na šansoni također se može otvoriti diskusija o nekoj temi tako što se poveže s nekim aktualnim događajem, novinskim člankom, filmom, emisijom na televiziji. Na višim razinama znanja jezika interkulturalni element dolazi do izražaja, jer polaznici posjeduju već dovoljno znanje jezika da mogu sudjelovati u jednoj takvoj diskusiji. Na taj način učenje jezika prelazi u upoznavanje s drugom kulturom, ovdje francuskom.

Zbog višestruke upotrebe šansone, često se na satu zapravo odabere jedan cilj koji se želi postići. Tu treba istaknuti važnost uloge nastavnika pri odabiru najprije određene šansone, a potom i odgovarajuće aktivnosti.

5. ZAKLJUČAK

Zbog svih gore navedenih razloga šansona se smatra raznovrsnim i zabavnim dodatnim materijalom. Ona je dodir s govornim jezikom koji postaje blizak i konkretan. Korisna je za utvrđivanje jezičnih struktura i razvijanje jezičnih sposobnosti slušanja, govora, čitanja i pisanje. A zbog navedenoga motivacijskog učinka, vrlo ju je preporučljivo koristiti u nastavi francuskoga kao stranoga jezika.

LITERATURA

- Boiron, M. (2005): *Chansons en classe, mode d'emploi. Le français dans le monde*, CLE International.
- Tagliante, C. (1994): *La classe de langue*. Paris, CLE International.
- http://www.faculty.umb.edu/brian_thompson/clef.htm, *Chansons françaises et francophones en cours de FLE*, (30.4.2010.)
- http://www.fbpf.org.br/...texte1_karina_pedreira, „Moyen d'intégrer différents supports – la chanson, (30.4.2010.)

USING CHANSON IN TEACHING FRENCH

The paper deals with using the chanson in studying French as a foreign language. The first part focuses on the origin of the chanson, its diffusion through centuries, its themes, the reason for its application in the classroom and, finally, the criteria for selection of a certain chanson for teaching purposes. In addition, the methodology of using the chanson is presented, i.e. the activities the teacher uses in working with chanson, as well as the goals he/she wants to achieve. The most frequent approach is exploiting the linguistic aspect of the chanson: vocabulary analysis accompanied by grammar exercises. However, it is essential to stress the main function of the chanson in the classroom, which is entertainment and raising interest in studying. Finally, positive results obtained by using the chanson in teaching are especially emphasized due to its clear motivational effect.

Key words: chanson, authentic material, criterion of selection, motivation, teaching methodology